

Klubi
30v.

Pennasen paja

Maria Vahervuo

Kansanmusiikki ja kontrabasso

Kokemuksia jousista

Janusz Widzyk

Lentopelkoa

Kontra-C

Suomen kontrabassoklubi ry:n jäsenlehti

25. vuosikerta.

Ensimmäinen lehti julkaistiin vuonna 1982

Painos 170 kpl

Päätoimittaja: Henrica Fagerlund
Toimituskunta: Yhdistyksen hallitus
Mainossihteeri: Tomi Laitamäki
Taitto: Oskari Hannula
Kopiointi ja jakelu: Reijo Jukarainen
 Kerasivu Oy
 tulostus@kerasivu.fi
 puh. (09) 294 8383

ISSN 1459-7527

Sisällysluettelo

Infosivu	2
Pääkirjoitus	3
25-vuotishistoriikki	4
Kuvia 30v. juhlista	7
Kansanmusiikki ja basso	8
Maria Vahervuon haastattelu	11
Lentäminen basson kanssa	14
Janusz Widzyk konsertoi Helsingissä	16
Marko Pennanen ja uusi bassopaja	17
Erilaiset jouset samaan tarkoitukseen	18

Kansi: Näkymä basson sisälle
 kuva: Seppo Kilgast

Perustettu vuonna 1976

Puheenjohtaja

Eila Saikkonen
 050 351 3165 eila.saikkonen@siba.fi

Varapuheenjohtaja

Juha Kleemola
 040 738 4698 juha.kleemola@siba.fi

Sihtööri

Juana Järvo
 050 0955688 juana.jarvo@siba.fi

Hallituksen jäsenet

Tuomo Matero
 040 0486729 tuomo.matero@edu.stadia.fi
 Julius Pyrhönen
 050 5490546 julius.pyrhonen@siba.fi
 Juho Vikman, nettisivut
 041 454 2112 juho.vikman@siba.fi
 Tomi Laitamäki
 tomi.laitamaki@siba.fi

Varajäsenet

Oskari Hannula, lehden taitto
 044 330 1461 oskari.hannula@siba.fi
 Juha Kleemola
 040 738 4698 juha.kleemola@siba.fi

Taloudenhoitaja, jäsenasiat

Tuomo Matero
 0400 486 729 tuomo.matero@edu.stadia.fi

Kontra-C on Suomen kontrabassoklubi ry:n jäsenlehti, johon jokainen jäsen voi antaa myös omia artikkeleitaan julkaistavaksi. Jutut lähetetään toimitukseen mieluiten sähköpostitse. Suositeltavin tiedostomuoto on Microsoft Word. Konekirjoitusliuskoja ja selviä käsinkirjoitettuja tekstejä otetaan vastaan postitse.

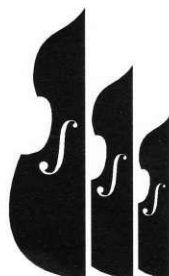
Aineisto toimitetaan päätoimittajalle:

Henrica Fagerlund
 Kauppaneuvoksentie 12 A 8
 00200 Hki

puh. (050) 441 6379

kontra-c@kontrabassoklubi.fi

Seuraavaan lehteen tarkoitettu aineisto pyydetään toimittamaan 15.5. 2006 kello 16.00 mennessä.

**SUOMEN
 KONTRABASSOKLUBI**

Kannustava kontrabassoyhteisö kolmissakymmissä

Tässä klubimme 30-vuotisjuhlinnan huumassa, olen miettinyt klubimme olemusta, toimintaa ja merkitystä omasta näkökulmastani. Olen saanut huomata, miten solidaarisia ja kannustavia basistit toisilleen ovat. Ennen kontrabassonsoiton aloittamista soitin pianoa, ja voin rehellisesti sanoa, etteivät pianistit ole yhtä solidaarisia keskenään. Lapsuuteni musiikkiopistossa oli kova kilpailu ja kateus pianistien välillä. Opettajista käytiin kiivaita keskusteluja ja melko ankarasti verrattiin eri pianokouluja keskenään, taustalla kokoajan se asenne, että kyllä minä olen parempi kuin sinä.

En väitä, että muut muusikot basisteja lukuunottamatta olisivat kateellisia ja itserakkaita. Sen sijaan voin väittää, että basistit pitävät yhtä ja auttavat toisiaan. Se näkyy monessa, esim. kun tulin pienestä tuppukylästä Helsinkiin opiskelemaan, kokeneemmat basistit auttoivat saamaan keikkoja ja opettivat minulle kärsivällisesti ja mielellään omia niksejään ja kikkojaan. Toivotavasti olen itsekin voinut toimia muille hyödyllisenä ja kannustavana kolleegana.

Viimeisin iloinen yllätys basistien hyvästä asenteesta oli Tampereen pruuveissa. Pruuvit on kova kilpailu, siellä kilpaillaan työstä, tulevaisuudesta ja unelman toteuttamisesta. Silti pruuveissa oli mukava ilmapiiri. Siellä oltiin sosiaalisia ja ystävällisiä, vaihdettiin ajatuksia kahvikupposen äärellä, annettiin onnentoivotuksia ja -potkuja ja oltiin iloisia niiden puolesta, jotka pääsivät jatkoon.

Basistivitsit eivät ole olemassa siksi, että basistit ovat tyhmiä. Kaikkihan tiedämme, kuinka fiksuja olemme. Niitä kerrotaan tietysti siksi, että olemme iloisia ja huumorintajuisia. Tästä syystä on suorastaan mahtavaa, että me, muusikoiden "pohjasakka" (huomaa ironinen basistivitsiäänensävy) olemme lyöttäytyneet yhteen ja voimme siksi vaikkapa jakaa toisillemme kaikkea ihmeellistä sisäpiiritietoa lehtemme kautta.

Itse liityin bassoklubin jäseneksi vasta ammatti-

opiskeluvaiheessa, parikymppisenä. Hyppäsin silloin saman tien lehteen päätoimittajaksi ja sain luettavakseni nipun vanhoja lehtiä. Kyllä minasi tulla harmitus kun olivat niin kivoja lehtiä. Olisivat voineet olla hyvinkin tärkeitä minulle pienenä, Raaseporin musiikkiopiston ainoana basistina. Silloin tunsin itseni usein yksinäiseksi outolinnuksi. Olisi ollut hienoa kuulua basistiheimoon ja saada kotiin lehti, jossa kerrottiin asioista joita kaverini eivät osaneet minulle kertoa. Pidäthän siis huolta, ettei sinun oppilaasi jää klubin jäsenyyden tuomasta etuoikeudesta paitsi!

Iloista kevään odotusta ja rutkasti onnea 30-vuotiaalle klubillemme!

Henrica

Pääkirjoittaja klubin juhlissa

Suomen kontrabassoklubin

25-vuotishistoriikki osa 1

Katri Tuomennoro on tehnyt hienon kirjallisen työn kontrabassoklubimme historiasta. Vanhat konkarit ehkä muistavat, mitä 30 vuotta sitten tapahtui, mutta meidän uudempien konkareiden on hyvä tietää mikä tämä klubimme oikeastaan on, miksi se alunperin aloitettiin ja ketkä aloitteen tekivät, mitä kaikkea klubiasioita vuosien saatossa on järjestetty ja miten tähän pisteeseen ollaan tultu. Koska tarina on pitkä, 30 vuotta, julkaisemme historiikkia pienissä osissa. Ensimmäinen osa kertoo klubin alkuvaiheista, mitä tapahtui ja ketkä tekivät mitä?

Kaikki mitä sitkeässä klubissamme tapahtui vuosien 1976 - 2000 aikana, on näiden kansien välissä. Klubin historiikki on antoisaa luettavaa. Kokeilemme klubilaiset voivat puhalttaa pölyt muistojensa lokeroista ja muistella tapahtumia kokemuksen ja viisauden valossa. Uudet klubin jäsenet ja klubin toiminnasta kiinnostuneet voivat löytää ainutlaatuisia tietoa klubin hetkistä ja sukeltaa sulavammin basistien maailmaan. Historiikista löydät vastauksia, joita olet ehkä mielessäsi pohtinut. Faktojen lisäksi olen heittänyt joukkoon helmiä, jotka ovat osaltaan piristäneet klubin toimintaa. Vaikka olihan klubilla myös omat aallonpohjansa. Mutta sen jälkeen onnistumiset maistuivat vielä paremmilta!

Tämä ensimmäinen Suomen Kontrabassoklubin historiikki selvittää monin tavoin klubin toimintaa ja tehtäviä. Ensiksi historiikki kuljettaa lukijansa klubin perustamistunnelmista varsinaiseen järjestäytymiseen. Tarkoituksena on selvittää kontrabassoklubin päätehtäviä. Nämä mainitaan ytimekkäästi yhdistyksen säännöissä: yhdistyksen tarkoituksena on kehittää kontrabasson soittoa Suomessa ja laajentaa kontrabasson tuntemusta. Sen tehtävänä on vaalia kontrabassonsoiton perinnettä ja toimia suomalaisten kontrabassonsoittajien yhdyssiteenä. Yhdistyksen tarkoituksena on myös luoda ja kehittää yhdistyksen ja suomalaisten kontrabasistien yhteyksiä ulkomaille.

Näihin päämääriin yhdistys pyrkii pitämällä kokouksia, koulutustilaisuuksia myös muille kuin

jäsenilleen, järjestämällä yhteissoittoja ja muita vastaavia yhteisiä tilaisuuksia, anomalla toimintaansa varten apurahoja, ottamalla vastaan lahjoituksia ja myöntämällä apurahoja jäsenilleen. Yhdistyksen jäsenyyttä voi anoa jokainen kontrabassonsoittaja sekä henkilö, joka on kiinnostunut kontrabassonsoitosta ja/tai kontrabassosta.

Kontrabassoklubi on onnistunut tehtävässään ja saanut paljon aikaan. Kontrabasistit ja kontrabasson ystävät, ovat saaneet tukea työlleen ja harrastukselleen monin tavoin. Se on ennen kaikkea koonnut basistit ja heidän suuret voimansa yhteen. Jäsenistö ja klubimme työrukkanen; puheenjohtaja-sihtööri-hallitus, on kokoontunut ahkerasti suunnittelemaan ja päättämään tapahtumista, kilpailuista, mestarikursseista, matkoista, kirjaston hoidosta, tiedottamisesta, Vuillaume- kontrabasson kierrosta, klubipaidoista, bassopusseista ja mainostamisesta.

Miksi Suomen kontrabassoklubi perustettiin?

Klubi perustettiin erittäin monista syistä. Se perustettiin täyttämään niitä toiveita ja odotuksia, jotka silloin vuonna 1976, kokosivat joukon innostuneita basisteja Hotelli Haagan tiloihin Helsinkiin perustamaan yhteistä yhdistystä kontrabassonsoittajille ja ystäville. Käyrätorvensoittajat olivat jo osoittaneet millainen kokoava ja mieliä rikastuttava vaikutus omalla yhdistyksellä oli. Lähelläkohdat olivat samankaltaiset. Sekä cornisteilla että basisteilla oli molemmilla oma voimanpesänsä, jonka ympärille yhdistys oli luontevaa perustaa. Lähes poikkeuksetta uusien klubien jäsenkunta oli kokonaisuudessaan heidän, prof. Holger Fransmanin ja dir.mus. Oiva Nummelinin, oppilaita. Oiva Nummelin valittiin Suomen kontrabassoklubin ensimmäiseksi kunniajäseneksi juuri tästä ainutlaatuisesta syystä. Yhdistys perustettiin toimimaan yhdyssiteenä kontrabasistien välillä, sekä levittämään tietoa kontrabassosta yli basistirajojen. (Jorma Katrama 1982 Basisti)

Yhdistyksen tarkoituksena on kehittää kontrabassonsoittoa Suomessa ja laajentaa kontrabasson tuntemusta. Sen tehtävänä on vaalia kontrabasson-

soiton perinnettä ja toimia suomalaisten kontrabassonsoittajien yhdyssiteenä. Yhdistyksen tarkoituksena on myös luoda ja kehittää yhdistyksen ja suomalaisten kontrabasistien yhteyksiä ulkomaille.

Näihin päämääriin yhdistys pyrkii pitämällä kokouksia, koulutustilaisuuksia myös muille kuin jäsenilleen, järjestämällä yhteissoittoja ja muita vastaavia yhteisiä tilaisuuksia, anomalla toimintaansa varten apurahoja, ottamalla vastaan lahjoituksia ja myöntämällä apurahoja jäsenilleen. Yhdistyksen toimintaan osallinen ei saa palkkiota esiintymisestään yhdistyksen järjestämissä tilaisuuksissa. Yhdistyksen jäsenyyttä voi anoa jokainen kontrabassonsoittaja sekä henkilö, joka on kiinnostunut kontrabassonsoitosta ja/tai kontrabassosta.

Yhdistys voi ottaa myös kunnia- ja yhteisöjäseniä. Kunniajäseneksi voidaan hyväksyä yhdistyksen kokouksen päätöksellä kontrabassotaiteen edistämiseen merkittävästi vaikuttanut henkilö. Yhteisöjäseneksi voidaan hyväksyä hallituksen päätöksellä oikeuskelpoisia yhteisöjä, jotka maksavat niille määrätyn jäsenmaksun. (kontrabassoklubin säännöt, pykälä 2 ja 3)

Kontrabassonsoittaja ja opettaja dir.mus. Oiva Nummelinin jättämä vaikutus hänen oppilaisiin-
sa oli merkittävä, tästä kertoo hänen oppilaansa Jorma Katrama: "Hän kokosi omalla persoonallisuudellaan basistit ympärilleen ja loi ilmapiirin, joka mahdollisti Suomen kontrabassoklubinkin perustamisen. Vaikka hän ei ollut sitä perustamassa, Kontrabassoklubi perustettiin oikeastaan hänen ympärille. Hänhän oli klubimme ensimmäinen kunniajäsen." (Basisti 1/82)

Kontrabassoklubi perustettiin 23.5.1976. Yhteensä 26 kontrabasistia kokoontui perustamaan kokoukseen, jonka avasi Jorma Katrama. Ensimmäisessä perustavassa kokouksessa suunniteltiin yleisesti klubin toimintaa. Yksimielisen sääntöjen hyväksymisen jälkeen päätettiin perustaa yhdistys. Kokouksessa puheenjohtajana toimi Juha Mononen ja sihteerinä oli Helena Kuoppamäki. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Jiri Parviainen ja Ilkka Hanski. Puheenjohtajaksi toimintakaudelle 1976-77 valittiin Jorma Katrama, varapuheenjohtajaksi Matti Kuoppamäki, hallituksen jäseniksi Juha Mononen, Ari Hakulinen, Erik Lindström ja Mikko Rautanen. Jäsenmaksuista päätettiin samassa

kokouksessa ja valittiin tilintarkastajat. (kokouspöytäkirja)

Perustavassa kokouksessa valittiin klubin ensimmäinen kunniajäsen, Suomen bassonsoiton isä, Oiva Nummelin (1903-1981). Kokouksen pöytäkirjassa todettiin, että Oiva Nummelinille järjestetään jokin sopiva huomionosoitus kiitokseksi hänen suuriarvoisesta ja pitkäaikaisesta työstään.

Samassa kokouksessa esitettiin erilaisia ideoita klubin oman nuottikirjaston perustamisesta. Jäsenten tuli tutkia omat nuottivarastonsa, kirjat, levyt ja nauhat, jotta nuottikirjasto olisi mahdollista perustaa. Klubissa keskusteltiin myös mahdollisuuksista järjestää basistien yhteistapaamisia silloin, kun ulkomainen orkesteri vierailee Suomessa. Kansainvälisyyttä kannattavat jäsenet ehdottivat liittymistä kansainväliseen International Society of Bassists -klubiin. (kokouspöytäkirja)

Ensimmäinen sääntömuutos, jota esitettiin hallituksen kokouksessa 12.9.1991 astui voimaan 24.11.1991. §9 muutettiin näin:

"Yhdistyksen kokoukset kutsutaan koolle ilmoittamalla siitä kiertokirjeellä tai Basisti-lehdessä vähintään kaksi viikkoa ennen kokousta." (arkisto)

Basistit järjestäytyvät

Yhdistyksen hallitus valitaan syyskokouksessa ja sen muodostavat puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jotka valitaan vuodeksi kerrallaan. Lisäksi hallituksessa istuu myös neljä jäsentä, jotka valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan siten, että joka vuosi eroaa kaksi jäsentä. Hallitus nimeää vuodeksi kerrallaan sihteerin, rahastonhoitajan ja muut tarpeelliset toimihenkilöt.

Klubimme alkuvuosina puheenjohtajan kausi oli pisin; Jorma Katrama oli puheenjohtajana 6 kaudella vuosina 1976-1981. Sen jälkeen puheenjohtajan kaudet lyhenivät ja olivat enimmillään kolmen kauden pituisia. Normaali puheenjohtajan kausi klubissamme on ollut kahdesta kolmeen kauden. Lyhimmillään puheenjohtaja viihtyi työssään vuoden. (arkisto)

Kontrabassoklubin jäsenistä suurin osa on tavallisia maksavia jäseniä. Vähemmistöön kuuluvat vapaajäsenet, kunniajäsenet, kannatusjäsenet, kirjatot, alle 18-vuotiaat jäsenet ja lehden jakelussa toimivat henkilöt ja instanssit. Klubin ensimmäiseksi kunniajäseneksi valittiin 23.5.1976 Oiva Num-

melin. Muita vuosien varrella valittuja kunniajäseniä; Frantisek Posta, Todor Toshev, Jorma Katrama ja Olli Kosonen.

Jäsenmäärät pysyivät alle 100 vuosina 1976-1983. Sen jälkeen jäsenmäärät ovat olleet reilusti yli sadan. (Anna Krohn, Basisti 2/85, 2/86, 2/87, 1/88).

Melkein poikkeuksesta jokaisen kevät- ja syyskokouksen yhteyteen järjestettiin kontrabassokonsertti, matinea tai esitelmä. Alkusysäyksen tähän iloiseen perinteeseen antoi "Hallituskvartetti": Peter Grans, Risto Mikkola, Jiri Parviainen ja Erkki Tuura. Yleinen käytäntö oli, että kun kokouksen viralliset asiat oli käsitelty, saatiin nauttia klubilaisten solistisesta ja kamarimusiikillisesta musisoinnista. Joskus pyydettiin luennoitsijoita paikalle kertomaan kontrabassonsoittajaa koskettavista asioista, mm. soittimen huollosta, soitumerkeistä soittamisesta ja improvisoinnista.

Alkuaikoina kokousten pitopaikkana oli lähinnä Helsinki. Kokouksia järjestettiin myöhemmin myös muilla paikkakunnilla, esim. Tampereella, Turussa, Porissa ja Jyväskylässä, jotta pääkaupunkikeskeisyydestä päästäisiin eroon. Näistä kokouksista tulikin aina tapahtumarikkaita ja merkittäviä tilaisuuksia klubimme historiassa. (arkisto)

Klubin alkuvuosien lähdeaineistolle kävi huonosti. Vasta perustetun klubimme pöytäkirjat varastettiin Christina Långströmin autosta Lauttasaa-resta. Tämän onnettoman tapauksen pimentämänä vuosien 1977-80 tapahtumien kulku on täysin klubilaisten muistin varassa.

Muutoin klubin lähdeaineisto koostuu kirjallisista lähteistä, yksityisluentoisesta kirjallisesta lähteistä, julkisesta kirjallisesta lähteistä, henkisistä lähteistä ja kuvallisista lähteistä.

Bassoklubissa sattuu ja tapahtuu

Klubimme toimijat voidaan lajitella kolmeen eri ryhmään. Klubimme työrukkasen muodostavat puheenjohtaja, sihteeri ja hallitus, jotka pyörittävät klubin peruselintoimintoja, suunnittelevat peruslinjaukset, pitävät hallituksen kokoukset ja huolehtivat että klubi pyörii ja hengittää. Seuraava ulottuvuus on jäsenistö joka osallistuu klubin toimintaan tai jättää osallistumatta. Ulommaisimman renkaan muodostavat heidän kontaktinsa, kansainväliset suhteensa ja elinpiirinsä. (arkisto)

Aina ei klubin toiminta ole ollut itsestään selvää. Klubin historiaa leimaa hallituksen suuri vastuu klubin toiminnasta. Valitettavan usein, melkein poikkeuksetta, juuri nämä muuttamat hallituksessa istuvat työmyyrät ovat yksinään kantaneet vastuuta klubista. He ovat kokeneet uurastuksen raskeana, mutta erittäin tärkeänä työnä kontrabassoklubin hyväksi. Alkuaikoina mm. Basisti-lehden toimitus ei ollut oma yksikkönsä, vaan hallitus oli täysin lehden julkaisun takana. Lähemmäs 2000-lukua tultaessa hallitus on pyrkinyt jakamaan vastuuta useammalle henkilölle. (arkisto)

Kontrabassoklubi on täyttänyt onnistuneesti tehtäviään monella eri sektorilla. Klubimme pippurinen hallitus ja aktiiviset jäsenet ovat järjestäneet tapahtumia, koulutustilaisuuksia, konsertteja, kokous-matineoita, ulkomaisia vierailijoita, mestarikursseja, viikonlopputempauksia, ulkomaanmatkoja ja kontrabassokilpailuja. Klubi on julkaissut omaa lehteään, kasvattanut jäsenmääräänsä, levittänyt kontrabasson tuntemusta ja innostanut kuulijakuntaansa. Lisäksi klubimme on kerännyt teoksia nuotistoonsa, myynyt klubipaitoja ja bassopusseja, huomionnut ansioituneita kontrabasisteja, avustanut jäseniään mestarikurssien kustannuksissa ja lainannut OKO-taidesäätien mahdollistamana Viullaume-kontrabassoa jäsenten käyttöön. (arkisto) ...jatkuu ensi numerossa.

Onko sinulla basso- tai basistiaiheisia valokuvia joita et enää

halua säilyttää täyttämässä laatikoitasi? Nyt pääset valokuvistasi halvalla eroon lahjoittamalla ne bassoklubin valokuva-albumiin. Mikäli muistat, kirjoita kuvien taakse joko henkilöiden tai tapahtuman nimi ja mahd. vuosiluku ja postita valokuvat osoitteeseen: *Vanha viertotie 21/219, 00350 Helsinki*. Vastaanottajaksi voit merkitä joko *Bassoklubi* tai *Eila Saikkonen*

Haluatko tietoa ajankohtaisista tapahtumista sähköpostiisi?

Klubi kerää ja päivittää jäsentensä sähköpostiosoitteita. Lähetä siis omasi Tuomo Materolle os: tuomo.matero@edu.stadia.fi ja pysyt postituslistallamme!

Klubin juhlaa

Juhlakuvia 30v. juhlista

Bassomusiikkia juhlahumussa IHMO:n soittajien voimin.

Hallituksen miehet edustamassa: Tomi Laitamäki

Juho Vikman

Kontrabasso ja kansanmusiikki

Osana pedagogisia opintoja tein esitelmän kontrabasson ja kansanmusiikin, eli kamun yhteyksistä ja mahdollisuuksista. Tämän otin aiheeksi siksi, koska mielestäni kansanmusiikki ja bassonsoitto eivät kulje niin paljon käsi kädessä kuin ne voisivat. Tai sanoisinko, että kansanmusiikista ei oteta niin paljon hyötyä irti kuin se meille tarjoaisi. Ongelma ei rajoitu vain basistien piiriin vaan koskee lähestulkoon kaikkia soittimia ja jokaista opinahjoa. Kansanmusiikista on vieraannuttu ja sitä pidetään usein helpokona ja yksinkertaisena musiikin muotona. Nämä käsitykset johtuvat kuitenkin yleensä vain kokemuksen puutteesta. Soittajat eivät tiedä kuinka monipuolinen maailma kansanmusiikin kautta avautuu ja kuinka sitä voi käyttää apuvälineenä myös klassisen musiikin opiskelussa yhdessä sun toisessa asiassa. Seuraavaksi hieman ajatuksia ja ideoita miten nämä kaksi asiaa kuuluvat ja voisivat kuulua jokaisen basistin elämään.

Matkalla kamarimusiikkiin

Mielestäni kansanmusiikki antaa paljon sellaisia eväitä nuorelle basistille tai aloittelevalle muusikolle, joita muuten on vaikea saavuttaa. Uran alkuvaiheessa yksityistunnit ja ehkä orkesterikin kuuluvat opetukseen, mutta esimerkiksi kamarimusiikin soitto tahtoo olla lähes mahdottomuus sopivan materiaalin puuttuessa. Tässä asiassa kansanmusiikin yhtyesoitto tulee kuvioihin pelastavan enkelinä. Vaikkapa viisihenkisessä kansanmusiikkiyhtyeessä basisti voi soittaa kamarimusiikillisia taitoja kehittävää tavaraa jo pienestä saakka ja saada näin arvokasta kokemusta mm. toisten kuuntelemisen jalosta taidosta. Samassa rytäkässä kehittyä myös yhtyeessä toimimisen sosiaaliset taidot ja kaikki muutkin musiikin tekemisessä vaadittavat taidot. Soittajan kehittyessä voidaan myös kansanmusiikki-teosten vaativuutta nostaa ja näin ollen siitä saadaan vaikka koko soittajan elinkaaren mittainen tuki, turva tai apuväline. Yleensä käsitys, että kansanmusiikki on "niin helppoa ja tylsää" johtuu yksinkertaisesti tietämättömydestä. Maailmasta löytyy varmasti kansanmusiikkia joka makuun ja vaativuustasoon ja jos ei löydy niin sellaista voi aina säveltää.

Monimuotoisuudessaan haastavaa

Kontrabasso ja kansanmusiikki voivat olla yhteistyössä hyvin monella tasolla. Basso on tärkeä osa kansanmusiikkia jo sinänsä antamalla ne tärkeät bum bum äänet, mutta lisäksi voidaan tehdä monenmoista muutakin. Bassolla voidaan soittaa

melodiaa, sointuja ja rytmiä niin jousella kuin pizzicatollakin tai vaikka lyijykynällä tai rumpukapullalla. Näin monipuolisesta kansanmusiikkibasismista ei kuitenkaan oikein tiedetä, koska siihen ei oikeassa elämässä juurikaan törmää. Tapahtumia joissa moista voisi päästä kuulemaan järjestetään harvoin ja toinen syy on yksinkertaisesti mallien ja esimerkkien puutos, teknisten vaatimusten korkeus kun on hurja. Teknisesti vaikeiden melodioiden soitto, sovittamiseen vaadittavat taidot ja kyseisen musiikin tyylin tunteminen ovat kaikki osa kansanmusiikkia, mutta eivät yleensä saman katon alta opittavissa. Valmista sapluuna kansanmusiikkibasistiksi ei ole, vaan tiellä pitää edetä aika lailla omin oivaltamisin. Ja koska esimerkkejä ei juuri ole oikeassakaan elämässä, ei tämän tyylinen soittaminen näy opetuksessakaan. Opettajia on aivan yhtä vähän kuin on alan taitajiakin. Materiaalin löytäminen ja asiaan perehtyminen ovat energiaa vaativia asioita, joten niitä ei ilman intohimoa ruveta yleensä tutkimaan. Tässä tulee kyllä samalla mieleen sekin, että kaikki eivät halua sisällyttää opetukseensa kansanmusiikkia tai soittaa sitä kuka mistäkin syystä, mutta luultavasti useampi haluaisi, jos vain sopivaa materiaalia ja koulutusta tai mahdollisuuksia olisi saatavilla.

Tasokas kansanmusisointi on vaativuudeltaan aivan samaa tasoa klassisen kamarimusiikin kanssa ja se myös käyttää aivan samoja tehoja kuin klassisen musiikkikin. Muutama tyyliseikka tuo eroja joihinkin lähestymistapoihin, mutta pohjimmiltaan kysymys on yhdessä musisoinnista johon pätevät säännöt, jotka eivät katso musiikkilajin perään. Vaativuuden ja haastavuuden astetta kamussa säädellään esim. sovituksien ja kappaleiden monimutkaisuudella. Myös tämä on eräs kompastuskivi joka estää kansanmusiikin suoran liittämisen klassiseen opetussuunnitelmaan. Kuinka moni osaa tehdä kansanmusiikkisovituksia jotka toimivat? Valmiita sovituksia kun ei ole oikein nuottikirjoina tarjolla, varsinkaan bassolle. Kappaleisiin pitäisi saada keksittyä mielenkiintoisia harmonioita ja rakenteita ja orkestraatiotakin tulisi miettiä. Sovituksien tekoon ei ole oikotietä. Tarvitaan kokemusta sekä soittamisesta että sovittamisesta.

Tyylikysymys on toinen seikka. Jos opettaja ei ymmärrä irlantilaisen kansanmusiikin eroa amerikkalaisesta, on yksi tärkeä elementti taas menetetty. Kyse on oikeastaan samasta asiasta kuin soitettaessa eri tyylikauden klassisia kappaleita eri tavalla. Olisi aika karkeaa soittaa Bachia kuten Shostakovitchia ja on karkeaa laittaa humppakomppi

irlantilaiseen jigiin. Asiaan vaaditaan siis hieman perehtymistä. Kuuntelun ja soiton kautta tyylipiirteisiin pääsee nopeasti sisälle.

Apua kaikille osa-alueille

Kansanmusiikkia voidaan käyttää hyvin myös itsenäisen opiskelun tukena. Usein nuorelle muusikolle kankeiden etydien jauhaminen on pelkkää myrkyä, mutta kansanmusiikista moni voisi saada irti jotakin. On mukava veivata sellaista kappaletta jossa on kiva melodia jolla saa ilmaistua itseään ilman kovanluokan tekniikkaa. Itselleni käy vielä nykyäänkin joskus niin, että kun bassomaailman peruslaulut eivät jaks enää kiinnostaa, mutta tekniikkaa pitäisi viedä eteenpäin, turvaudun johonkin kimuranttiin bluegrass melodiaan. Tai ehkä Bulgarian mustalaisten virtuoottisiin kappaleisiin.

Kansanmusiikin soiton vaikutuksesta muusikon kehitykselle on olemassa näkyviä esimerkkejä. Kauhungeista ja kunnista joissa kansanmusiikki on aktiivista ja korkeatasoista tulee väkimäärään nähden huomattavan paljon ammattilaisia ja vakavia harrastajia, kuten mm. kotikaupungistani on tullut, jossa hyvin suuri osa heistä on soittanut jossakin vaiheessa tai soittavat edelleen kansanmusiikkia. Konserttimatkoineen ja esiintymisineen soittajat ovat saaneet lisämotivaatiota kaikkien muiden aiemmin mainittujen etujen lisäksi. Klassisen musiikin parissa nuorella iällä esiintymisiä ei ole yleensä kovinkaan paljon, mutta kamuyhtyeellä keikkoja voi olla kohtuullisen tiuhaankin. Kissanristiäisiä ja kyläjuhlia riittää aina. Esiintymiskokemus on todella tärkeää. Ahkerampi keikkaaminen ja yhtyeessä eläminen laittavat myös jalkoja maahan klassisessa musiikissa. Bänditoiminnassa huomataan kuinka musiikkia luodaan ja näin ollen saadaan terve käsitys siitä mitä ollaan tekemässä. Klassisen musiikin turhan kova pyhitys häviää ja tilalle luonnollinen tapa tulkita ja elehtiä jne.

Ymmärrettävää on etteivät kaikki basistit halua eivätkä voi hankkia itselleen kamupätevyyttä mutta silti jollakin asteella kamun opettaminen voisi auttaa oppilasta etenemään. Se antaisi myös lisämahdollisuuksia yksilölliseen opetukseen. Tarkoitin siis että jotakuta kamu saattaa kiinnostaa paljon enemmän kuin klassinen musiikki ja se olisi hyvä ottaa huomioon. Uran alkuvaiheilla soittouran käynnistyessä kansanmusiikkia ja raskaampiin klassisiin siirryttäisiin sitten hitaasti ja vähitellen innostuksen kasvaessa.

Kansanmusiikin äärellä myös sooloesiintymisien määrä kasvaisi. Jos keikalla on aina muutama soolopätkä tai melodian pätkä, tulee soolojännittä-

misien määrä kasvamaan hurjasti ja näin ollen kokemusta karttuisi. Tässä tuleekin mieleen vielä yksi tärkeä asia joka kehittyy tällaisessa yhtye soittossa, nimittäin sointi ja äänen kvaliteetti, milloin kamarimusiikissa pääsee soittamaan jotakin oikeasti hienoa peukaloasemasta. Kamussa se on parhaimmillaan, tai pahimmillaan arkipäivää. Ja jos peukaloasemassa soitetaan esim. viulun kanssa uniksessa on kvaliteettiin kiinnitettävä todella paljon huomiota. Ei auta soittaa pelkkää epäterävää surinaa vaan on pakko löytää keinot laadukkaampaan ääneen, oikeassa toiminnassa virheet paljastuvat paljon helpommin kuin luokahuoneessa itsekseen soitettuna.

Kansanmusiikki on paljastunut sopivaksi liittolaiseksi nyt lähes asiassa kuin asiassa muusikon kehittymistä ajattelen, mutta kaikki voivat käyttää kansanmusiikkia myös aivan sellaisenaan. Ei klassisen musiikin opiskelijankaan aina tarvitse tähdätä klassiseen musiikkiin. Sopivassa konsertissa konserttiohjelmaan voi erittäin hyvin livauttaa yhden tai pari kansanmusiikkikappaletta klassisen repertuaarin joukkoon. Se lisää vivahteikkua ja mielenkiintoa. Myös tutumpia klassisen musiikin kappaleita voi sovittaa kamunpaan tyyliin. Säestyksen orkestrointi esim. kielisoittimille kuten kitara ja oktaavimandoliini poistaa mm. sen kuuluisan kuuluvuusongelman. Edgar Meyer mainittakoon hyvänä esimerkkinä tällaisesta toiminnasta. Hän soittaa mm. Eccelsin sonaattia kitaran kanssa ja Sarasaten mustalaislauluja mandoliinin kanssa. Tai jos innostusta riittää voitpa pitää vaikka aivan kansanmusiikkisoolokonsertinkin.

Näin kirjoituksen loppumetreillä mielen valtaa kyllä hieman harmillinen olotila. Kovin olen nostonut asioita esille, mutten voi kirjoittaa loppuun yhtä internet-linkkiä josta kansanmusiikin soittoa ja musiikkia itsessään voisi oppia, en edes useaa linkkiä koska moisia ei ole tiedossani. Tarvitaan siis omaa innostusta ja kiinnostusta. Levyjä ja nuotteja vaan selailemaan ja vaikkapa muutama soitto-tunti joltain alan ammattilaiselta niin pääsee jo alkuun. Oma bändi pystyy ja ollaan jo pitkällä. Ja vielä lisäisin looppuun myös senkin ajatuksen, että lisää rikautta ja kehitystä ja kaikkia hienoja asioita saavutettaisiin, jos käsikätehen otettaisiin vieläkin enemmän muita musiikin lajeja, mainittakoon vaikka vanha musiikki ja jazz.

Jos mieleesi tuli kysymyksiä tai kommenttia, käy toki klubin nettisivuilla ja pistä ne kaikkien nähtäville: <http://www.kontrabassoklubi.fi/>

Innostusta kaikille, Oskari Hannula

Kohtalona Kälviää
KÄLVIÄN 37. KANSAINVÄLINEN
MUSIIKKI- JA ORKESTERILEIRI
9. - 18.6.2006

VIULUN MESTARIKURSSIT

YKSITYISOPETUSTA ORKESTERISOITTIMISSA

Kontrabasso: Petri Ainali.

SINFONIAORKESTERI

JOUSIORKESTERI

PUHALLINORKESTERI

KANSANMUSIIKKIRYHMÄT

KAMARIMUSIIKKI

KÄLVIÄN FILHARMONIKKOJEN OHJELMISTO

Aulis Sallinen: Sinfoninen dialogi lyömäsoittimille ja orkesterille
 sol. Kalevi Ohehoja

Johannes Brahms: Sinfonia no:1 c-molli op. 68
 joht. Ari Angervo

OHEISOHJELMASSA !Uutuu!

Esiintyjän henkinen valmennus, Erja Joukamo-Ampuja.

Keski-Pohjanmaan kulttuuriopisto

(06) 825 4701

musiikkileiri@kpedu.fi

www.musiikkileiri.fi

MYYDÄÄN JOUSI!

Myydään Thoma-merkkinen saksalainen jousi. Erittäin hyvä orkesterikeppi. Spiccatot irtoaa itsestään! Jussi Javaksen vanha.

Hp. 1850•.

Juha Kleemola

040-7384698

jkleemol@siba.fi

HaapavesiFolk 2006

Musiikkikurssi 26.-30.6

Kontrabasso: **Tapani Varis**,

tunteja mahd. myös **Anders Jorminilta**

Bongaa kovat basistit Haapavedellä!

Esiintymässä festivaaleilla 29.6-1.7. mm.

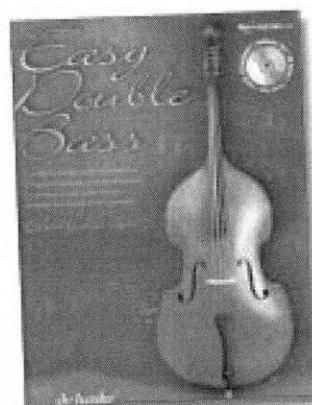
Lauri Anttila (bassojouhikko)

Anders Jormin

Uffe Krokfors

www.haapavesifolk.com

Kevättarjous Ostinatossa

Valikoimassamme nyt
 myös **Finale 2006**
 - academic 369 €

OSTINATO OY

nuotti kauppa

SHEET MUSIC SHOP

Työväkylä 7, 00260 Helsinki • Puh. (09) 443 116 • www.ostinato.fi

Maria Vahervuo

Maria Vahervuo on Sibelius-Akatemian ja Haagin konservatorion – Euroopan suurimman vanhanmuusiikin osaston – kasvatti, joka tätä nykyä asuu Kölnissä ja työskentelee monessa eri kokoonpanossa, joista mainittakoon itävaltalainen L'Orfeo barokkiorkesteri, saksalainen La Stagione Frankfurt ja suomalaiset Kuudennen kerroksen orkesteri sekä Helsingin barokkiorkesteri. Minulle avautui mahdollisuus haastatella häntä barokkibasson kurssin yhteydessä, jonka Maria piti Akatemialla viime vuoden lopussa. Enemmän tietoa Mariasta löydät hänen kotisivuiltaan osoitteesta:

<http://www.musicfinland.com/maria.vahervuo/index.html>

Hei Maria! Miten menee?

Kiitos, oikein hyvin. Kiirettä, mutta sekin on hyvä. Kaikki tämänhetkiset ja tulevat projektit ovat sellaisia, joita odotan innolla.

Tulit perehdyttämään meitä Akatemialaisia barokkibasson saloihin. Oletko opettanut paljon?

Olen aina ollut kiinnostunut opettamisesta. Akatemialla ollessani suoritin kaikki mahdolliset Pedagogiikkakurssit. Ennen Hollantiin lähtöäni opetin kolmessa eri; Keski-Helsingin, Lauttasaaren ja Espoon musiikkiopistoissa. Haagin opiskeluaika oli taukoa opetushommista ja sekin tuntui tarpeelliselta. Ainoa opettajantehtävä taisi olla Mestarikurssi Stellenboschissa, Etelä-Afrikassa, L'Orfeo barokkiorkesterin kiertueella. Tällä hetkellä ohjaan Stadias-

sa basistia **Tuomo Madero**a Sibelius-Akatemian ja Stadian yhteiseen barokki-ooppera projektiin ensi kevälle.

Opiskelit ja valmistuit aikanaan Akatemialta. Mikä innosti lähtemään Hollantiin, Haagiin vanhanmusiikin pariin?

Innostus vanhaan musiikkiin alkoi Akatemialla. Siihen vaikuttivat monet ihmiset. Ihan ensin taisin jutella violonen soitosta **Jorma Härkösen** kanssa. Siitä se sitten alkoi, lumipalloilmiö.

Löysin samasta kerroksesta, R-talon viitosesta, jossa olin jo muutaman vuoden rampannut enemmän tai vähemmän ahkeraan bassoa retuuttaen, vanhanmusiikin luokat, ihmiset ja yhtyeet... Ja Violonen.

Millaista opiskelu oli alussa?

Ensin se oli **Rabbe Forsmannin** puukengän kopiina Akatemian barokkiyhtyeissa. Siellä se innostus vain yltyi. Sitten oli tutkintojen säestyksiä ja muita konsertteja, ja niitähän riitti. Se taisi olla tämän uuden sukupolven tuloa Suomen barokkikentälle. Uusi Kapelli orkesteri perustettiin ja **Anssi Mattila** johti orkesterin ensimmäisen konsertin.

Ihastuin vanhanmusiikin yhtyeiden tavalle tehdä musiikkia, yhteismusisoinnille ja myös basson tärkeä ja kantava rooli tässä musiikissa oli juuri se joka sai minut uudelleen uskomaan orkesterisointon mielekkyyteen.

Alkuun tuntui, että soitan ihmisten kanssa jotka kaikki tiesivät mitä tekivät ja käyttivät hienoja termejä kun minä vain kokeilin ja arvailin mikähän mahtaisi olla ”tyylin mukaista”. Oppia oli saatava ja sitä alkoivat violone-tunnit **Timo Junturan** kanssa.

Entä myöhemmin?

Suomessa kaikki olivat kovin avuliaita, **Mika Suih**

konen lainasi soittimensa minulle ja neuvoja ja vinkkejä sai kun kysyi. Kuulin, että Hollannissa on hyvä koulu ja opettaja. Päätin hakea Haagiin.

Loppukesästä 1999 sain kirjeen Hollannista, että minut oli hyväksytty. Nyt piti siis ihan oikeasti lähteä! Vaikka matka onkin ollut pitkä, en ole sitä päätöstä katunut.

Opiskelu Haagissa oli todella intensiivistä. Ehkä alkuun senkin takia, että asuin oikeasti tulitikkulaatikon kokoisessa huoneessa. Ei ollut parempaakaan tekemistä kuin harjoitella konsalla, ja opettaja aukaisi korvia niin, että ei jäänyt kuulematta etteikö sitä harjoiteltavaa ollut ja paljon!

Kuka sinulla on ollut opettajana? Millainen hän on?

Opettajia minulla on ollut monta: **Jarmo Kankaanpää**, **Lasse Lagercrantz**, **Olli Kosonen** ja **Jussi Javvas**. Jokainen on ollut omanlaisensa ja kaikki suuria persoonia. Näin jälkeenpäin ymmärrän kuinka onnekas olen ollut saadessani jakaa kaikkien heidän kanssaan niin oppimisen iloa kuin surujakin. Jokaiselta olen oppinut paljon, enkä vähiten Haagin opettajaltani **Maggie Urquhartilta**, jota varmaan tarkoitat.

Maggie on power-täti, energiapakkaus joka saa hitaamman hengästymään.

Maggien opit yhdessä Haagin konservatorion Euroopan suurimman vanhanmusiikin osaston kanssa oli lyömätön yhdistelmä. Minulle Haagin ehdoton valtti oli valtava kamarimusiikin määrä. Opettajat eivät sitä järjestä vaan oppilaille annetaan vapaat kädet (tai velvollisuus) koota porukat, harjoittaa ja tuoda tunnille. Soitin oboe, nokkahuilu, sello, cembalo... vaikka kuinka monen eri opettajan ja instrumentin tunneilla. Tätä kulttuuria haluaisin tuoda Suomeen.

Millainen instrumentti sinulla on? Entä jousi? Onko modernia bassoa?

Minulla on **Stefan Krattenmacherin** rakentama basso ja **Antti Taskisen** tekemä barokkijousi. Kahdeksanjalkaiseksi violoneksi usein kutsuttu, G-Violone on **Oscar Kappelmayerin** rakentama. Tällä hetkellä klassisessa vireessä on nimetön ranskalainen basso ja metallikielet ovat laatikossa odottamassa toistaiseksi.

Missä kokoonpanoissa soitat? Ulkomailla, Suomessa?

Vanhanmusiikin yhtyeet toimivat kaikki free-lance pohjalta eli varsinaisia "paikkoja" ei ole, koesoittoja kyllä. Totta kai orkestereissa on silti vakiojäseniä, konserttimestari ja äänenjohtajat. Sanoisin ko olevani vaikka "ykkösbasisti" Itävaltalaisessa **L'Orfeo** barokkiorkesterissa (johtajana **Michi Gaigg**) ja Saksassa **La Stagione Frankfurt** (johtajana **Michael Schneider**). Viime keväänä voitin avustajan paikan Ranskalaisessa **Orchestre des Champs-Élysées** (johtajana **Philippe Herreweghe**). Soitan silloin tällöin myös Belgialaisessa **La Petite Bandessa** (johtajana **Sigiswald Kuijken**). Siinä isoimmat ja tärkeimmät ulkomaalaisista orkestereista.

Suomessa soitan *Kuudennen Kerroksen Orkesterissa* ja *Helsingin Barokkiorkesterissa*.

Oletko hyvin työllistetty?

Riippuu kait miltä kantilta katsoo. Töitä riittää ja lisää tulossa, eli olen positiivisilla mielin. Kuinka moni on musiikilla rikastunut tai mitä se rikkaus on, onkin sitten toinen kysymys?

Mitä teet vapaa-ajalla? Harrastuksia?

Lempiaiheeni! Olen ulkoilma ihminen ja ehkä hieman extreme-lajeihin kallellaan, hallitusti! Suomessa käytin kesät merimeloen. Nyt on jäänyt melomiset vähemmälle ja vuoret kutsuvat. Viime kesälomalla telttailin puolenmetrin lumessa Alpeilla (2700m). Se oli niin viileä kokemus, että seuraavaksi yöksi päätimme laskeutua hieman alemmaksi, lumirajan alle.

Näin talvisaikaan harrastan seinäkiipeilyä ja lenkkeilyä. Seinällä unohtuvat stressi ja kiire.

Vauhdin vastapainoksi tarjoan kropalle ja päänupille Aleksander-tekniikkaa. Kotona rakastan ruoanlaittoa, tulsia curryja ja hyvää viiniä.

Millaisia tulevaisuuden visioita sinulla on muusikkona?

Olen oikeastaan antanut periksi suunnittelusta. Koitan pitää ovia auki moneen suuntaan ja luotan siihen, että oikeat asiat tapahtuvat ja löytyvät oikeaan aikaan. Visioita, suuntaa ja unelmia täytyy tietenkin olla. Olen nauttinut näistä opetus hetkistä Akatemialla ja Stadiassa todella paljon. Olin jo unohtanut kuinka paljon opettaessa oppii itsekin.

Teksti: Juana Järvo

Kontrabasson kanssa lentokoneessa

- ainaista tuskaa ja tietämättömyyttä

Miten menetellä, kun on lähdössä kontrabasson kanssa lentomatkalle? Basistien kokemuksista päätellen lentomatkailu ison soittimen kanssa on yhtä kaaosta, jossa soittajaparka on täysin lentokenttävirikailijoiden mielivallan armoilla. Tietämättömyydessä ei silti tarvitse olla. Kontrabasson kanssa lentämisestä on myös tarkkoja ohjeita.

Kun kontrabasisti mieli lähteä soittiminen Suomesta ulkomaille, matka on pitkä. Jos sitä taittaa maitse ja meritse, kestokin muodostuu aikamoiseksi. Nykyihmiset, jopa kontrabasistit, tuppaavat olemaan niin kiireisiä ja kärsimättömiä, että matkustusmuodoksi valitaan kaikkein mieluiten lentäminen, mikä lyhentääkin matkan keston yleensä murto-osaan.

Lentomatkustaminen kontrabasson kanssa ei kuitenkaan ole vallan mutkatonta touhua. Lentokentällä saattaa odottaa yllätys jos toinenkin. Toisinaan virkailijat vaativat, että soitin on ehdottomasti kuljetettava lentokoneen matkustamossa, toisinaan tämä taas ei tule lainkaan kyseeseen, vaikka sille olisi hankittu ylimääräinen lentolippu. Onpa kuuluttu basson joskus lentäneen lemmikkieläinruumassa. Lennon hintaakin voi olla vaikea arvailla. Toisinaan basso kulkee matkatavarana ilmaiseksi, toisinaan lentokentällä joutuu maksamaan satoja euroja ylimääräisistä kiloista ennen kuin pääsee lähtemään.

Eikös tällaisesta asiasta nyt pitäisi olla jonkin sortin säädöksiä? Olisihan toki kohtuullista ainakin tietää etukäteen, mihin lentomatkalle basson

kanssa lähtiessä pitää varautua. Pikatiedustelu muutamaan eurooppalaiseen lentoyhtiöön ei juuri tehnyt hullua hurskaammaksi. Useimmat kehoittivat katsomaan asiaa nettisivuiltaan, jotka tosin eivät yhdessäkään tapauksessa tarjonneet mitään kouriintuntuvaa informaatiota kontrabassomat-kustavaiselle. Useille urheiluvälineille ja joillekin soittimille laadittuja erillisiä sääntöjä ja ohjeita kyllä löytyi. KLM pyysi ottamaan yhteyttä kussakin tapauksessa erikseen, koska käytännöt ja hinnoittelu vaihtelevat kohdemaan ja matkatavaran mittojen mukaan niin paljon. British Airways jätti tiedusteluun kokonaan vastaamatta.

Finnair sen sijaan yllätti kattavalla ja selkeällä vastauksellaan. Kontrabasson kanssa matkustavan ei siis tarvitse olla epätietoinen eikä pelätä mielivaltaista kohtelua, sillä ainakin tällä yhdellä lentoyhtiöllä on olemassa ohjeistus lentävien basistien varalle. Suuren kokonsa vuoksi kontrabasso kuljetetaan aina lentokoneen matkatavaratilassa. Niinpä se on syytä pakata kovaan koteloon, jotta välttyään ikäviltä vahingoilta. Periaatteessa Finnair itsekin jopa vaatii kovan kotelon käyttöä. Ison ja kömpelön kotelonhan voi sitten kohdemaassa jättää lentokentälle säilytykseen odottamaan paluumatkaa.

Hintaa kontrabasson kanssa lentämiselle ainakin periaatteessa kyllä tulee, koska sen paino lähes aina ylittää lentolippuun sisältyvän matkatavaramäärän. Lentolaatikkoon pakatun basson painohan vaihtelee bassosta ja laatikosta riippuen 25-50 kg, mikä saattaa vielä ylittyä, jos laatikkoon on lisäksi pakattu muutakin. Koska kontrabasso on erikoiskuormausta vaativaa erikoismatkatavaraa, sen hinnoittelu perustuu IATA:n (International Air Transport Association) tariffeihin, joita lentoyhtiöiden on noudatettava.

Kotimaan lennoilla matkatavaraa saa olla normaalisti kolme kolia ja sen lisäksi tulevista kolleista maksetaan kustakin 15 euroa. Kotimaan lennosta siis pitäisi selviytyä lisämaksuista. Kansainvälisillä reittilennoilla muualle kuin Kanadaan ja Yhdysvaltoihin matkatavaraa saa olla turistiluokassa 20 kg ja businessluokassa 30 kg, minkä ylittävältä määrältä menee ylipainomaksu kilojen mukaan. Yhdysvaltoihin ja Kanadaan lennettäessä saa mukana olla kaksi korkeintaan 32 kg:n massaista ja 158 cm:n mittaista matkatavarakappaletta. Ylipainomaksujen määrä riippuu painosta ja ympärysmittasta ja yhden ylipainomaksun suuruus on kohteesta riippuen 90-110 dollaria. Kontrabasso on niin iso, että siitä menee täydet kolme ylipainomaksua.

Kontrabasson - kuten muunkin erikoismatkatavarana - mukaan ottamisesta on ilmoitettava jo matkaa varattaessa, jotta voidaan varmistaa, että se mahtuu koneeseen. Finnairilta luvattiin myös mahdollisuuksien mukaan lisätä kontrabasson kuljetusta koskevia tietoja yhtiön internet-sivuille, josta ajantasaiset tiedot siis olisivat aina saatavissa. Ylipainohinnoittelun takia naisbasistin kannattaa lähtöselvityksessä hakeutua miespuolisen virkailijan luokse ja räpsytellä silmiään, kun taas miesbasistit voivat yrittää turvautua supliikkiin. Kontrabasso nimittäin todellisuudessa kulkee silloin tällöin ilmaiseksi mukana. Siitä huolimatta ylipainomaksuihin on syytä varautua.

Janusz Widzyk, kontrabasso

Aito-kamariorkesteri, joht. Leo McFall

Yliopiston juhlasali, Helsinki 6.2.2006

Puccini – Bottesini – Paganini –
Tšaikovski

Helsingin yliopiston musiikkiseuran (HYMS) järjestämän Musiikin kansalliset erikoisuudet – esitelmä- ja konserttisarjan teemana on tänä keväänä välimeren alueen musiikki.

Kevätkauden ensimmäisessä konsertissa keskityttiin italialaiseen musiikkiin, ja säveltäjiksi oli valittu Giovanni Bottesini, Niccolò Paganini ja Giacomo Puccini. Tätä yhdistelmää täydennettiin venäläisen Pjotr Tšaikovskin Muistoja Firenzestä –sarjalla. Tilaisuuden aluksi tohtori Dario Martinelli piti esitelmän, jossa hän kiinnostavasti luonnosteli italialaisen musiikin ominaispiirteitä, ja toisaalta kertoi muunmaalaisten säveltäjien italialaisvaikutteista.

Konsertin solistiksi oli kutsuttu Janusz Widzyk,

joka on Berliinin filharmonisen orkesterin jäsen.

Konsertin avasi Puccinin Krysanteemi, alun perin jousikvartetille kirjoitettu helmi, joka nyt kuultiin kamariorkesteriversiona. "Aiton" taitavat soittajat ovat pääasiassa Stadian ja Sibelius-Akatemian opiskelijoita, myös konsertin kapellimestari Leo McFall opiskelee akatemian kapuluokalla. Johtaminen tuntui olevan aika varovaista, joten soittajien keskinäisen kontaktin merkitys oli suuri. Olisin kaivannut suurempaa draamallista ja dynaamista asteikkoa, mutta tuntematta Krysanteemin partituuria tarkemmin on turha valittaa jos itsestä tuntuu että ylin nyanssi yltää vain mezzopianoon, toisaalta tähän kappaleeseen tuntui sopivan lyyrinenkin lähestymistapa, mutta ehkä pientä arastelua oli havaittavissa.

Puolalainen Janusz Widzyk on hienostunut ja taitava musikanntti. Hän ottaa unkarilaisesta Nándor Brücknen –bassostaan pehmeän ja kauniin mutta silti kirkkaan äänen, joka tuntui kantavan erinomaisesti, lisäksi balanssi suhteessa jousiorkesteriin oli kohdallaan, mutta rehellisyyden nimissä mitään todellista fortea solistilta ei kuultu. Alarekisterista hän kaivoi berliiniläiseksi tavaramerkiksi luettavan tuhdin klangin, jossa on paljon fundamenttia eli pohjaääntä.

Toinen Widzykin soitolle ominainen piirre on intensiteetti, joka säilyy vaikka hänen legatosoittonsa ei ole äärimmäisen sitkeää. Esimerkiksi konserton ensimmäisessä fraasissa äänten väliin jäi selvät raot. Kolmas se, että hän pyrki soittamaan varsin pitkillä kaarilla, mikä taas lisää dynaamisten tehojen vaikeusastetta.

Valitettavasti yliopiston salin ilmastointi ja ulkoilman reipas pakkanen tekivät tepposet, joten alusta alkaen solistin viritys laski jatkuvasti. Tosin osa tästä menee orkesterin piikkiin – ei ole mitenkään perusteltavissa että soolosellisti antaa a:n joka on vähän sinnepäin, varsinkin kun solisti virittää hänen mukaansa, ja tarvittaessa myös osien välillä. Viritysmittari on keksitty, niitä saa halvalla, ja se kulkee helposti mukana.

Kesken ensiosan solistin g-kieli yhtäkkisesti voimakkaalla schwungilla otetun äänen jälkeen löystyi puoliaskelen verran. Ammattimiehen ottein Widzyk kuitenkin teki sen mitä tehtävissä on: jättämällä pari vähemmän tärkeää kohtaa soittamatta, hän sai instrumenttinsa jälleen vireeseen. Ilmeisesti ilmastovaihdoksen takia kielet olivat laskeneet tavallista alemmas mikä edesauttoi äkillistä löystymistä. Yhtäkaikki jälleen kerran muistutus siitä, että elävässä esityksessä voi sattua mitä tahansa. Kapellimestari Leo McFall ei ollut täysin hereillä ensi osan lopun temponvaihdoksessa, ja viimeisen äänen pituudesta ei myöskään ollut täyttä yksimielisyyttä.

Sivuhuomio – en oikein ymmärrä miksi Bottesinin konserton kahdeksan ensimmäistä tahtia useimmiten jätetään pois, vaikka mistään

suurenmoisesta musiikista ei ole kyse nämä tahdit ovat kuitenkin säveltäjän omaa käsialaa, vaikka jokaisesta pianosäestyksestä niitä ei löydykään. Liikkeelle lähdetään useimmiten neljä tahtia ennen soolon alkua. Ehkä joku paremmin tietävä osaisi valaista?

Toinen osa ja finaali sujuivat ilman ylimääräistä dramatiikkaa. Pidin erityisesti Widzykin tavasta käsitellä finaalin rytmiikkaa masurkan tyyliin, jossa kahdeksasosille annetaan tavallista enemmän aikaa.

Väliajan jälkeen kuultiin vielä Paganinin Moses-fantasia, tosin sinne oli ujutettu pieni tyyliirikko – viulukappale on alun perin tarkoitettu soitettavaksi kokonaan yhdellä kielellä, mutta flageoletti-variaatiossa hän käytti d-kieltä apuna. Monesti koko variaatio jätetään pois, kumpi sitten on parempi ratkaisu? Taiturillista, musikaalista ja erittäin selkeää soittoa. Nautittavaa.

Konsertin päätteeksi kuultiin Tšaikovskin Muistoja Firenzestä, jonka mukaan ottamista Dario Marinelli perusteli sillä että saksalainen musiikki edustaa musiikissa kurinalaisuutta, italiainen tunnetta ja venäläinen näitä molempia.

Orkesterilla oli hyvä meininki, mutta virittämiseen ja intonaatioon voisi jatkossa kiinnittää enemmän huomiota. Juana Järvo ja Viivi Valtonen tekivät hyvää jälkeä bassosektiossa, pizzicatoissa ote voisi olla vielä rohkeampi ja lisävolyyymi forteissa ei ole pahitteeksi.

Yleisöä oli paikalla ehkä satakunta, basistejakin jonkin verran.

Miika Asunta

Bassonkaulasta höylän varteen

Marko Pennanen taitaa sen, mistä monet meistä vain haaveilevat. Hän tuntee instrumenttinsa läpikotaisin aina snekasta stakkeliin asti. Kiinnostus soittimia kohtaan ilmeni jo lapsena, mutta ammatti siitä alkoi kehittyä lukion jälkeen. Hän aloitti kontrabassonsoiton ammattiopinnot Helsingin konservatoriossa ja jatkoi opintoja Sibelius-Akatemiassa. Todellinen kiinnostuksen ja intohimon kohde selkiytyi hänen soittaessaan Suomen Kansallisoopperan orkesterissa kautena 1999-2000.

Syksyllä 2000 tämä nuori muusikon alku pakkasi laukunsa, ja suuntasi elämänsä kohti Isoa Britanniaa. Päämääränä hänellä ei kuitenkaan ollut yksikään maan musiikkiakatemiasta, vaan Nottinghamshiren maakunnassa sijaitseva Newarkin viulunrakennuskoulu, Newark School of Violin Making. Pennanen opiskeli viulunrakennusta tiiviisti seuraavat kaksi vuotta. Suunnitelmana oli myös Akatemian opintojen eteenpäin vieminen, mistä syystä hän palasi lukuvuodeksi 2002-03 opiskelemaan Suomeen. Lukuvuoden 2003-04 hän opiskeli jälleen viulunrakennusta, ja tuloksena oli viulunrakennuksen ja -korjauksen ammattitutkinnon loppuunsaattaminen touko-

kuussa 2004. Ammattitutkinnon suorittaneet saavat oikeuden diplomityöhön osallistumiseen, minkä Pennanen suoritti vuotensa parhaimmilla pisteillä sekä erinomaisella palautteella. Tähän mennessä omien käsien työnä on syntynyt kymmenkunta viulua sekä kolme alttoa. Pennanen on osallistunut menestyksellä soitinrakennuskilpailuihin koti- ja ulkomailla. Hän kertoo olevansa erittäin kiinnostunut kontrabassojen rakentamisesta tulevaisuudessa. Bassopiirustuksia ja mittatietoja on kertynyt paljon tulevan työn pohjaksi. "Täytyy valita, mitä mallia lähtee viemään soittimeksi asti. Malli ratkaisee paljon, ja soitettavuus on etusijalla."

Pennanen on hankkinut itselleen työtilan Pohjois-Haagan juna-aseman välittömästä läheisyydestä. Hän osallistui yrittäjäkoulutukseen ja yrityshautomoprojektiin. Tällä hetkellä Pennanen on osuuskunta Aca median jäsen, ja osuuskunnan kautta hoituu mm hänen laskutuksensa. Verstaalla hän viettää kahdeksasta yhdeksään tuntia päivässä kuutena päivänä viikossa.

Pennanen haluaa rakentaa sekä korjata ja trimmata jousisoittimia, erityisesti kontrabassoja. Soitin-korjaus ja uuden rakentaminen kulkevat rinnakkain, ja hän haluaa löytää molemmille osaluille sopivasti aikaa. Luottoasiakkaita hänelle on kertynyt jo paljon. Pennanen korostaa luotettavuutta ja jatkuvuutta asiakassuhteissaan. Soittimien huolto ja kunnossapito vaatii säännöllisyyttä, ja hän toivoo asiakkaan palaavan. Kun rakentaja ja asiakas tietävät tilanteen, päästään parhaaseen lopputulokseen. Kyseinen soitin on opittava tuntemaan samoin kuin asiakaskin. "Silloin ymmärrämme toisiamme." Tulevaisuuden suunnitelmissa on saada enemmän uusia soittimia rakennettua ja myytyä. Pennanen toivoo muusikoilta avoimuutta kokeilla uusia soittimia. Hyvä uusi soitin on kilpailukykyinen ja todellinen vaihtoehto vanhalle.

Kratte-basson tallan alle tulevat laput olivat jo valmistuneet. Juodessamme kahvia maalailimme tulevaisuuden näkymää, jossa Pennanen verstaas sijaitsee Bulevardin arvokiinteistössä ja soitinta odottavien asiakkaiden määrä takaa työn jatkumisen. Aika näyttää, mihin suuntaan visiomme kehittyy. Toivon nuorelle rakentajalle paljon onnea ja menestystä tulevaisuuteen.

Huollossa kävi Kratte-basso ja Eila.

Kuvat: Seppo Kilgast

Viulunrakentaja Marko Pennanen yhteystiedot:

Email marko.pennanen@acamedia.fi

Puh 050 4900515

Oma kokemukseni Saksalaisen ja ranskalaisen jousikoulukunnan eroista ja kuinka niitä opetetaan kappale kirjallisesta työstäni

Juha Kleemola

Lapsi, joka alkaa soittaa kontrabassoa ei tietenkään itse voi vaikuttaa, kumman tyyppinen jousi käteen laitetaan, vaan valinnan suorittaa opettaja lähes poikkeuksetta oman koulukuntansa mukaan. Vanhemmillakaan tähän asiaan harvemmin on sanomista. Toisaalta, jos jostain syystä halutaan lapsen soittavan juuri tietynlaisella jousella, on opettajakin valittava sen mukaan, mihin ei monella paikkakunnalla ole edes mahdollisuutta. Sanottakoon kuitenkin, että jos lapsi on esimerkiksi soittanut viulua, alttoa, tai etenkin selloa ennen siirtymistään kontrabassoon – mikä ei suinkaan ole harvinaista – on ranskalainen jousi huomattavasti helpompi omaksua.

Saksalaisen koulukunnan omaavan opettajan ensimmäinen soittotunti etenee yleensä seuraavasti: Opettaja asettelee basson oppilaalle "syliin". Sen jälkeen soitetaan pari pizzicato-ääntä, ehkä jopa tapaillaan jotakin kappaletta. Sen jälkeen asetetaan oppilaalle jousi oikeaan käteen. Tapahtuma sujuu suhteellisen helposti sanomalla "käsipäivää" ensin opettajalle ja sitten jouselle. Sen jälkeen hieman korjaillaan jousen asentoa mikä luonnollisesti jatkuu pitkään. Mikäli oppilaana on varttuneempi yksilö, voi mielikuvaksi antaa huumorimielessäkin esimerkiksi konjakkilasien, tai naisen käden pitelemisen tanssiaisissa.

Ranskalaisen koulukunnan omaavan opettajan ensimmäinen oppitunti etenee samoin kuin edellä, mutta jousen asetteluun päästäessä käytäntö on hieman eri. Oikean käden (jousikäden) annetaan roikkua mahdollisimman rentona käsi ja sormet alaspäin. Tämän jälkeen jousi sujautetaan peukalon ja muiden sormien väliin ja lasketaan jousi kielille.

Kun kielille on päästy ja jousi pysyy kädessä alkavat uudet haasteet. Jousi täytyisi saada liikkumaan sulavasti edestakaisin ilman suurempia katkoksia. *Saksalaisessa* koulukunnassa avainasemassa on ranne. Kun suunta vaihtuu, käsivarren pitäisi olla ensimmäinen ruumiinosana joka vaihtaa suuntaa. Ranne joustaa ja jousi seuraa perästä. Pieniä asioita tehdään paljon ranteella. *Ranskalaisessa* koulukunnassa ajatellaan käden liikettä lapaluusta lähtien. Käden oman painon tunteminen on tärkeää. Kyynärpää lähtee viemään kättä. Olkapää on rentona, käsivarsi ja ranne myötäilevät. Jousen liikettä voidaan ajatella kahdeksikonmuotoisena ratana.

Se, että saa jousen pysymään kädessä ja vaihtamaan suuntaa ei vielä riitä. Joskus tarvitaan nopeita vaihtoja arcosta pizzicatoon ja päinvastoin. Tässä koulukuntien erot ovat huomattavat. *Saksalaisessa* koulukunnassa

jousi "pudotetaan" pikkusormen ja nimettömän varaan, jolloin etu- ja keskisormi jäävät vapaaksi pizzicaton soittamista varten. Peukaloa voidaan käyttää pitämään jousi paikallaan, mutta se on myös mahdollista vapauttaa arpeggioiden soittamista varten. *Ranskalaiset* nostavat jousen päinvastoin yläviistoon. Sitä pidellään kämmenellä, nimettömän ja pikkusormen varassa. Etu- ja keskisormi sekä peukalo jäävät vapaiksi.

Perusasioiden lisäksi on hallittava useita muita jousityylilajeja, joita ovat muunmuassa legato, detache, espressivo, staccato, spiccato ja tremolo. Näistä kolmea ensimmäistä voidaan kuvailla samoilla teknisillä ratkaisulla. *Saksalaiseen* jouseen käden paino ohjautuu lähinnä peukalon kautta. Peukalolla ei paineta, vaan lasketaan käden paino sen varaan. Jousen ja kielen kitka pitää tuntea etusormessa ja peukalossa. *Ranskalaisella* jousella intensiivisen äänen tuottamiseen tarvitaan jousen tasaista kulkua kielellä sekä hallittua jousenvaihtoa. Perusperiaate on sama kuin aikaisemmin mainitussa jousen suunnan vaihtamisessa.

Vaikka perusperiaate onkin hyvin sama, ei eri jousikoulukunnan soittajilta onnistuisi tuottaa hyvää ääntä vieraalla jousella. Seuraavat samankaltaiset jousilajit ovat spiccato ja staccato. *Saksalaisella tekniikalla* jousi toimii spiccatossa melko automaattisesti ja liike on suhteellisen vaivaton. Koko käsi on liikkeessä, jota ranne hallitsee. Staccatossa ranteella on entistä suurempi merkitys. Käsivarsi on jatkuvassa liikkeessä, mutta ranne pysäyttää jousen aina vaihdoissa. Tämäkin perustuu sille, että soittaja hallitsee jousen vaihdokset hyvin. Tekniikan harjoitteluun käytetty aika on valtava, mutta orkesterissa spiccatoa ja staccatoa tarvitaan jatkuvasti. Ja kun saksalaisen tai *ranskalaisen* tekniikan osaa, spiccato lähtee kulkemaan lähes itsestään, kun vain pystyy yksinkertaistamaan käden liikkeen tasaiseksi tasapainopaikalla. Tasapainopaikalla tarkoitetaan tässä jousen kohtaa, jossa jousi lähtee pomppimaan automaattisen tuntuista. Rytmiset harjoitukset ovat suosittelavia. Staccatossa impulssin antaa etusormi.

Kun jousen nopeus kasvaa tarpeeksi suureksi alkaa syntyä tremoloa. Jotteivät lihakset kramppaisi ja jännetuppitulehdus yllättäisi, on syytä ottaa rennosti, kuten molempien koulukuntien tekniikka edellyttää. *Saksalaisessa* tekniikassa kättä ravistetaan rennosti. Ranne ohjaa tärinän jouseen, jonka peukalo pitää koko ajan kielellä. *Ranskalaisessa* koulukunnassa jousen ravistus lähtee pääosin ranteesta. Sormien otetta voi höllätä jousesta. Etusormen ja peukalon aktiivisuus on kuitenkin säilytettävä.

Molempien koulukuntien jousikäsi on pitkälti riippuvainen ranteen toimivuudesta. Ranne on bassonsoitossa yhtä tärkeä kuin autossa iskunvaimentimet. Ranteessa tapahtuu koko ajan ja sillä tehdään kaikki hienosäätö ja se on mukana kaikessa. Ei vähiten jousenvaihdoissa.

Ranteen merkitys sama molemmissa koulukunnissa. Ranne ei saa olla liian liikkuva, eikä liian jäykkä. Sen tulee olla myötäilevä osa koko käsivarren ja jousen välistä kanssakäymistä.

Kiitokset Juana Järville, joka on miettinyt ranskalaiset osuudet.

Woodwinds Ky

myy myös kontrabassoja ja bassotarvikkeita

UUTUUS

!!!!!! PIKKUBASSOJEN UUSI ULOTTUVUUS !!!!!

Kokopuiset, käsityönä valmistetut, Suomessa suunnitellut 1/8 ja 1/4 ERWIN- bassopaketit alkaen nyt 1800 •.

Paketti sisältää soittimen, jousen ja pussin sekä hartsin.

Uusia ja vanhoja kokopuisia 3/4 bassoja eri valmistajilta.

Tarjousbassoja alkaen 1500 •

Rundas valikoima jousia, stakkeleita, kieliä, talloja, kielenpitimiä, pinnapuuta, otelautoja, viritysmekanismeja jne. varastossamme kaikkiin kokoihin. Mm. hiilikuitujouset 480 •.

Tiedustele

Vastaamme kernaasti
kysymyksiisi

Woodwinds Ky

Albertinkatu 17, 00120 Helsinki

puh. 09-6812 150

fax 09-6812 1555

matti.helin@woodwin.pp.fi

www.woodwinds.fi

avoinna ark. 10-17, la 10-14
ma suljettu

Tervetuloa!

